

GRANSKNINGS- RAPPORT INTERN KONTROLL 2019

Servicenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Uppföljning av kontrollaktiviteter	4
Kommungemensamma kontrollaktiviteter	4
Nämndspecifika	8
Övriga löpande kontroller	9
Uppföljning av förbättringsåtgärder från tidigare år	10
Utvärdering av nämndens sammanvägda interna kontrollarbete	10
Bedömning från utförda revisioner under året	12

Sammanfattning

I Servicenämndens granskningsrapport för intern kontroll 2019 redovisas fyra kontrollaktiviteter, varav tre är kommundemensamma. I rapporten redovisas även löpande kontrollaktiviteter och resultatet från revisioner som utförts under året samt uppföljning av åtgärder från tidigare år.

Utifrån årets kontroll så rapporteras det två avvikelser och åtgärder har redan genomförts eller påbörjats.

Uppföljning av kontrollaktiviteter

Kommungemensamma kontrollaktiviteter

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Kontrollaktivitet
Att det förebyggande arbetet för att utsättas för bedrägligt beteende är otillräckligt	3. Möjlig	4.Allvarlig	12 	Riskanalys kring bedrägligt/ oegentligt beteende
Att nämnder och styrelser brister i följsamhet mot rutiner kring direktupphandling	4. Sannolik	2.Lindrig	8 	Granskning av nämnder och styrelsers följsamhet mot rutiner kring direktupphandling
Att obehöriga utför mottagnings- eller beslutsattest av ekonomiska transaktioner	4. Sannolik	2.Lindrig	8 	Kontroll av attestlistor

Risk: Att det förebyggande arbetet för att utsättas för bedrägligt beteende är otillräckligt

Kontrollaktivitet:

Riskanalys kring bedrägligt/ oegentligt beteende

Frågeställningar

Inom vilka områden finns det risk för bedrägligt/oegentligt beteende? För områden med högst riskpoäng (sannolikhet × konsekvens) ska en handlingsplan tas fram för att minska risken.

Metod

Stickprov
Intervju
Inventering

Resultat

Nämnden har sedan 2016 bedrivit ett systematiskt och fortlöpande arbete inom området, eftersom delar av nämndens uppdrag ligger inom vad som får betraktas som ett högrisksegment.

Förvaltningen erbjuder vid tre tillfällen varje år utbildning om mutor och korruption till nyanställda. Utbildningen innehåller dels grupparbeten kring SKL:s utbildningsmaterial om dilemmafrågor, dels information om lagstiftning och regelverk, dels ock information om kommunens specifika regelverk och var man hittar det. Enligt beslut i förvaltningsledningen ges också vart tredje år ett kompletterande utbildningstillfälle. Den kompletterande utbildningen har för första gången getts under våren 2019 och var då uppbyggd utifrån nya dilemmafrågor. Vidare har förvaltningen tagit fram en intern praktisk rutin, vilken samverkats med de fackliga, för hur utredning vid misstanke ska genomföras.

Varje år sedan 2017 skickas brev ut till förvaltningens leverantörer i oktober (inför julhelgerna), med påminnelse om kommunens förhållningssätt till julgåvor.

I dialog mellan servicenämnden och förvaltningen har också identifierats behov av

löpande kontroller med riktade stickprover på bokföringen. Kontrollerna som rapporteras i separat stycke i denna rapport har genomförts både genom brett utformade stickprover och genom stickprover som haft särskilt fokus där höga risker bedömts förekomma.

I den årliga riskgenomgång som görs av förvaltningen finns både för 2019 och 2020 flera risker identifierade som kopplats till detta område och beskrivs i "Handlingsplan för intern kontroll 2020". Detta är ett förhållande som torde kvarstå, med tanke på verksamhetens karaktär. Ingen risk har dock bedömts så hög att den föranlett en särskild handlingsplan utöver vad som ovan angetts.

Förvaltningen har haft bilden att det inte funnits behov av eller förväntningar på ytterligare informationsinsatser, utöver de som genomförts av kommunkontoret avseende visselblåsarfunktionen. Skulle behovet vara större är det förvaltningens uppfattning att sådan information ska ske från central nivå snarare än lokal.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Självskattning

I följande tabell redovisas den självskattning som förvaltningen/nämnden har gjort som utgör grund för bedömning av kontrollaktiviteten.

Riskområde	Sannolikhet (1-4)	Konsekvens (1-4)	Riskvärde (Sannolikhet x Konsekvens)	Handlingsplan? (Riskvärde 12 eller högre)
Bristande kännedom om kommungemensamma och nämndspecifika styrdokument om mutor och oegentligheter samt att de inte är lättillgängliga för medarbetarna	1	3	3	
Genomförande görs inte av årliga riskinventeringar gällande mutor och oegentligt beteende, såsom en riskbank	1	2	2	
Fortlöpande utbildningar och information till nämnd/styrelse och medarbetare brister gällande mutor och oegentligheter	1	4	4	
Kännedom om och fortlöpande information brister avseende visselblåsarfunktionen på kommunkontoret, till vilken kommunens anställda anonymt kan rapportera allvarliga missförhållanden eller misstänkta oegentligheter	2	3	6	

Risk: Att nämnder och styrelser brister i följsamhet mot rutiner kring direktupphandling

Kontrollaktivitet:

Granskning av nämnder och styrelsers följsamhet mot rutiner kring direktupphandling

Frågeställningar

Bygger på kommunens regler för direktupphandling och omfattar nio steg:

- Kontroll av ekonomi och delegation
- Stämma av behov

- Begära offert
- Pröva offert
- Fatta beslut
- Skriva avtal
- Informera om beslut
- Dokumentera upphandling
- Arkivera och diarieföra

Metod

Stickprov

Resultat

2 av 5 kontrollerade upphandlingar följer inte regelverket för direktupphandling

Resultatet visar att information kring rutiner för direktupphandling behöver förbättras. Utbildning i direktupphandling har hållits under hösten 2019. Fler utbildningar kommer att hållas under 2020.

Generellt behövs bättre rutiner för att arkivera och diarieföra och att berörd personal informeras.

Under 2019 har även kommunrevisionen granskat servicenämnden och tre andra nämnder för att kontrollera att LOU och kommunens upphandlingspolicy följs. Serviceförvaltningen kommer under 2020 att följa upp den granskningen genom att kontrollera ett urval av de upphandlingar som förvaltningen genomfört inom skilda områden.

Sammanfattande bedömning

■ Avvikelser

Självskattning

I följande tabell redovisas den självskattning som förvaltningen/nämnden har gjort som utgör grund för bedömning av kontrollaktiviteten.

Frågor	DU1	DU2	DU3	DU4	DU5	Kommentar
Kontroll av ekonomi och delegation 	■	■	■	■	●	
Stämma av behov 	●	●	■	■	●	
Begära offert 	●	●	■	■	●	
Pröva offert 	●	■	■	■	●	
Fatta beslut 	●	●	■	■	●	
Skriva avtal 	●	●	■	■	●	

Frågor		DU1	DU2	DU3	DU4	DU5	Kommentar
Informera om beslut							
Dokumentera upphandling							
Arkivera och diarieföra							

DU1 Trädgårdstjänst i Lund AB
 DU2 Söderlindh i Sverige AB
 DU3 Kuvertteamet i Sverige AB
 DU4 Exakta Prints AB
 DU5 Gunnar Nilsson Maskin AB

Risk: Att obehöriga utför mottagnings- eller beslutsattest av ekonomiska transaktioner

Kontrollaktivitet:

Kontroll av attestlistor

Frågeställningar

Stämmer behörigheterna för attest i ekonomisystemet överens med beslut samt mottagningsattestanter mot aktuella anställningar?

Metod

Utdata från system

Resultat

Utifrån genomförd granskning så bedöms de internt beslutade attestlistor stämma överens med ekonomisystemets attestregelverk. Det var en liten avvikelse som visar att löpande kontroller behöver göras regelbundet.

Sammanfattande bedömning

Ej avvikelser

Självskattning

Steg	Kommentar
1. Bedömning attestlistor	Granskningsunderlaget bestod av 332 rader varav 10 fel påträffades (3%).
2. Bedömning stickprov 25 fakturor	1 avvikelse påträffades - mottagningsattestanten hade inte skrivit på mottagningsattestblanketten.
3. Beskrivning flödet inkommen till betald faktura	<p>Abonnemangsfaktura flöde: Fakturor som är kopplade till ett abonnemang (som attesterats av behörig attestant) och uppfyller villkoret för abonnemanget hanteras automatisk genom att mottagnings-, behörighets- och beslutsattesten görs av systemet. Vid avvikelse mot villkoren i abonnemanget mottagningsattesteras och beslutsattesteras fakturan manuellt av behörig attestant.</p> <p>Manuellt flöde: Fakturan kommer automatiskt till attestantens inkorg i ekonomisystemet när den är kopplad till en cirkulationsmall men kan även flyttas manuellt. Fakturan mottagningsattesteras av den som tagit emot varan/tjänsten (den som kan intyga att prestationen är utförd). Fakturan konteras av utsedd</p>

konterare (som även kan även vara en robot) och beslutsattesteras av beslutsattestant.

I båda flödena så görs en kontroll av behörigheterna automatiskt av ekonomisystemet utifrån ett regelverk (som kontrollerats i steg 1).

Nämnds specifika kontrollaktiviteter

Kontrollaktivitet:

Kontrollera att krisberedskapsplanen efterlevs

Frågeställningar

Fungerar förvaltningens krisledning enligt krisberedskapsplanen vid en övning?
Finns det tillräckligt med stöd vid en krissituation som exempelvis mallar eller teknisk utrustning?

Har de som är berörda tillräcklig kunskap?

Är informationen om krisberedskap lättillgänglig?

Är informationen vid en eventuell kris tillräcklig?

Metod

Intervju

Inventering

Resultat

Förvaltningsledningen genomförde i november en halvdags krisledningsövning med stöd av kommunkontorets avdelning Trygghet och säkerhet samt en konsult inom området.

Utvärderingen av övningen visade att förvaltningsledningen var nöjda med övningen och att krisledningsplanen fungerar bra. Roller och ansvar behöver tydliggöras ytterligare liksom vissa mallar.

Förvaltningsledningen upplevde att de fick ökade kunskaper om krisledning genom övningstillfället men konstaterade att det behövs fler mer konkreta övningar.

Information om förvaltningens krisledningsplan finns på förvaltningsledningens nätverksplats samt i pärmar på tre platser. Informationen finns inte på Inloggad då de ska hanteras som sekretess. Det behövs tydligare information vid kriser som bara berör en viss del av verksamheten.

Krisledningsövning är inplanerad under 2020.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Övriga löpande kontroller

Informera leverantörer och anställda om kommunens riktlinjer avseende mutor och korrupktion

Metod

Inventering

Resultat

Leverantörer är informerade och det utförs regelbundet utbildning för personal som har uppdrag där det finns risker att mutor kan förekomma.

Se dock även resultat av "Riskanalys kring bedrägligt/oegentligt beteende" ovan samt "Kontroll av bokföringen" nedan.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontrollera att serviceförvaltningen följer regelverken vad gäller representation

Metod

Stickprov
Utdata från system

Resultat

Kontrollen visade att regelverket för representation följs, så tidigare års utbildning och information har fått positiv effekt.

Sammanfattande bedömning

● Ej avvikelser

Kontroll av redovisningen

Metod

Stickprov

Resultat

I dialog mellan nämnden och förvaltningen (jmf ovan under "Riskanalys kring bedrägligt/oegentligt beteende") har stickprovskontroller utförts. Bland annat har stickprovskontroller utförts inom de områden där det finns större risker att levererade tjänster och levererat material inte hanteras och faktureras på ett korrekt sätt" pga att den delvis hanteras manuellt.

Vid ett av stickproven upptäcktes en avvikelse som bedömdes som mycket allvarlig. Avvikelsen avser förhållanden som ligger ett par år tillbaka i tiden. Strukturen vad gäller ekonomihanteringen inom det aktuella området har förändrats sedan dess, vilket gör att risken för att det ska hända igen bedöms som liten. Avvikelsen hanterades i dialog med servicenämnden och föranledde förutom bland annat personalrelaterade åtgärder, dessutom att nämnden beslutade uppdra åt förvaltningen att göra ytterligare kontroller. Resultatet av arbetet med dessa kontroller ska rapporteras till nämnden under 2020. Ytterligare riktade utbildningsinsatser planeras dessutom med anledning av avvikelsen.

Sammanfattande bedömning

■ Avvikelser

Uppföljning av förbättringsåtgärder från tidigare år

Åtgärd	Kommentar	Status
Ta fram informations- och arkivdokumentation per system	Under våren 2020 kommer en studentmedarbetare arbeta med att ta fram informations- och arkivdokumentation för förvaltningens system.	 Pågående
Ta fram risk- och sårbarhetsrutiner för varje system	Det pågår ett arbete med att göra risk- och sårbarhetsanalyser för de verksamhetskritiska processerna och berörda system.	 Pågående
En utbildning för hela förvaltningen i "service och bemötande" med inriktning i hur hotfulla personer hanteras	Under våren 2020 kommer en utbildning hållas för de mest riskutsatta verksamheterna. Utbildningen kommer genomföras i med hjälp av socialförvaltningen.	 Pågående
Vara extra observant så att det i nämndsbeslut finns konsekvensbeskrivningar. Saknas det i remisser ska det uppmärksammas i nämndens svar.	Frågan har under året uppmärksamats av nämnden i ett flertal sammanhang, inte bara inför beslut, utan även inom ramen för annat projekt- och processarbete.	 Avslutad

Utvärdering av nämndens sammanvägda interna kontrollarbete

Förvaltningens arbete med intern kontroll har utvecklats och blir en allt mer naturlig del i planeringsarbetet och kontrollmiljön blir öppnare.

Intern kontroll är en återkommande punkt på förvaltningsledningens möten. De delar som berör verksamheterna kommuniceras ut till berörda personer eller funktioner av förvaltningsledningen.

Riskbedömningen 2019 genomfördes i affärsområdenas ledningsgrupper och låg sedan till grund för förvaltningens sammanvägda risk- och konsekvensanalys och för kontrollaktiviteter.

Nämnden bedömer att det samlade systemet för intern kontroll fungerar tillfredsställande som ett kontrollinstrument och för insyn i förvaltningen. Det är ett arbete som ständigt behöver utvecklas för att kontrollmiljön ska hållas levande.

Bedömning från utförda revisioner under året

Kommunens **internrevision** har granskat:

- Granskning av upphandlingsprocessen

Revisionen granskade fyra förvaltningar om de följer LOU/LUF och kommunens upphandlingspolicy. Granskningens stickprover visade att det inom serviceförvaltningen bland annat fanns bristande dokumentation och avsaknad av underlag. I handlingsplanen för internkontroll 2020 ingår aktivitet att följa upp förvaltningens direktupphandlingar.

Intern miljörevision

Årets interna revision av Teknik och services flytt till (Lundafastigheter) nya lokaler på Bryggan som hyrs under tre år (med möjlighet till förlängning) av Tetra Laval. Vid revisionen fanns inga avvikelser som hindrar att miljöledningskraven uppfylls. Tvärtom har flytten lösts på ett utmärkt sätt utifrån de förutsättningar som fanns. Genom att installera en kemikaliefri tvättstuga så har den inneburit stora miljöfördelar. Det är miljöfördelar som kommunen i stort kan ta del av genom att ha lokalvården som en del i totalhyran.

Extern miljörevision

Revisorn sammanfattning: "Vid externrevision av Serviceförvaltningen noteras att miljöledningsarbetet på förvaltningen präglas av engagemang och medvetenhet när det gäller miljöfrågor, och att miljöarbetet är ett mycket prioriterat område inom såväl det praktiska som organisatoriska arbetet. Under revisionen beskriver ledningen och miljösamordnaren på ett tydligt och konkret sätt hur miljöarbetet genomsyrar hela verksamheten."

Externa kvalitetsrevisioner

Den externa revisorn bedömer att Markentreprenads kvalitetsarbete ligger på en bra nivå och upplevde ett stort engagemang ifrån både ledning och övrig personal. Revisorn tycker att Markentreprenad har utvecklat mål- och processarbetet samt fortsatt det strategiska ledningsarbetet utifrån fastställd verksamhetsplan och "stängde" därför avvikelser från tidigare revisioner.